

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

Кафедра історії та права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Леонід БАЧУРІН

«   »   2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИЧНА ФІЛОСОФІЯ**

Рівень освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 033 Філософія

Освітня програма: Філософія

Мова навчання: українська

Робоча програма з дисципліни «Теоретична філософія» для студентів спеціальності 033 Філософія.

01 вересня 2021 року. – 8 с.

Розробник: Нікульчев М. О., доцент, к. філос. н., доц. каф. ІтаП

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ІтаП

Протокол №__ від «__» _____ 2021 р.

Завідувач кафедри ІтаП _____ Лариса МОІСЄЄНКО

Схвалено науково-методичною комісією 03 Гуманітарні науки

Протокол №1 від 1 вересня 2021 р.

Голова НМК _____ Микола НІКУЛЬЧЕВ

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна
Статус	Обов'язкова	
Обсяг в кредитах ЄКТС	4	
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом:	120	
в тому числі:		
лекції:	32	
практичні заняття:		
лабораторні заняття:		
семінари:	32	
самостійна робота:	56	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Дисципліну викладають	Нікульчев М. О. (mykola.nikulchev@donntu.edu.ua) https://donntu.edu.ua/gorn/kafedra-ip	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: метою дисципліни є ознайомлення студентів з основними проблемами метафізики, гносеології та феноменології, особливостями процесу теоретичного осмислення світу, наукового пізнання; методологічними концепціями й теоріями, що мали найбільший вплив на формування образу філософії у свідомості сучасного суспільства, а також з основними науково-філософськими проблемами сучасної філософії.

Завдання: сформувати у студентів уявлення про специфіку предмету теоретичної філософії, розуміння місця метафізичної, гносеологічної та феноменологічної проблематики в історії філософії загалом й на основних етапах історико-філософського процесу;

- дати уявлення про сутність осмислення людиною процесу засвоєння світу і власних можливостей, засвоїти зміст основних категорій філософії;

- сформувати уявлення про суб'єкт і об'єкт як основні категорії, що розкривають сутність теоретичного осмислення світу;

- розкрити проблему співвідношення об'єктивного і суб'єктивного;

проаналізувати основні сучасні концепції метафізики, гносеології та феноменології;

- сформувати уявлення про сутність і суперечності місця філософії в системі людського знання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

становлення метафізики, гносеології та феноменології як змістовно-структурних компонентів філософії;

сучасні інтерпретації систем метафізики, гносеології та феноменології., основні напрями та школи;

основні категорії, ідеї та концепції сучасних метафізики, гносеології та феноменології.

вміти: розумітися на особливостях становлення метафізики, гносеології та феноменології, основних напрямів та шкіл у сучасній філософії;

розуміти специфіку пізнавальної діяльності як взаємодії суб'єкта й об'єкта;

розкрити зміст основних категорій, ідей та концепцій.

Компетентності:

1. Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації.

2. Інтелектуальне сумління, чесність у своїй справі та уникання симуляцій, плагіату й інших виявів недоброчесності.

3. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.

4. Розуміння сенсу філософії – її інтелектуального й соціокультурного призначення, пізнавальних та культурних можливостей, історичної ролі.

5. Знання про еволюцію основних філософських ідей та проблем, орієнтація в напрямках і тенденціях сучасного філософського дискурсу, їх зв'язку з попередньою інтелектуальною історією.

6. Вміння використовувати провідні моделі гуманітарного пізнання як смисловий простір міркувань в історичному, соціокультурному, мовно-літературному, загальнонауковому, історико-філософському та теоретико-філософському контекстах.

Програмні результати навчання:

1. Розуміти особливості сучасної наукової картини світу, її основні проблеми та суперечності.

2. Проявляти здатність реферувати, рецензувати й коментувати дослідницьку літературу з філософської проблематики.

3. Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

Знання:

- Основ філософії, розвиток потреби оволодіння філософською культурою як необхідною складовою власної професійної культури.

- Сутності основних категорій наукового пізнання.

- Поглядів основних світових та вітчизняних філософів.

- Тенденцій розвитку філософських систем, сучасного соціального та науково-вого процесу.

Уміння:

- Самостійно аналізувати філософську наукову літературу та застосовувати категоріально-понятійний апарат філософії як методологічну основу для власно-го дослідження.

- Відрізнити прояви буденного, релігійного та наукового світоглядів та від-повідно оцінювати їх.

- Розвивати свій кругозір та виробляти в собі елементи філософського світо-гляду.

- Осмислювати соціальні явища й процеси, орієнтуватися в них.

- Здійснювати пошук інформації через бібліотечні фонди, комп'ютерні сис-теми інформаційного забезпечення, періодичну пресу.

- Використовувати набуті знання для аналізу глибинних змін, що відбува-ються у всіх сферах суспільного життя під впливом науки, техніки для соціальної і гуманітарної оцінки науково-технічної діяльності та її наслідків як позитивного так і негативного аспектів (соціальних, екологічних та інших).

- Використовуючи філософський і, зокрема етичний потенціал курсу філо-софія та наукове пізнання щоби навчити долати крайнощі ідеології сцієнтизму і технократизму на шляху більш конструктивного підходу, що дозволяє позитивно осмислювати і вирішувати проблеми, породжувані наукою і технікою з позицій раціоналістичних і гуманістичних.

- Планувати та наповнювати необхідним змістовним матеріалом лекції, семі-нари тощо з філософських дисциплін.

- Знати й уміти використовувати методи та методики викладання матеріалу на заняттях у закладах різного рівня акредитації.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамени;
- стандартизовані тести;
- індивідуальні та командні проекти;

- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання під час поточного контролю (за результатами семінарських занять та виконання індивідуальних або групових завдань) та підсумкового контролю.

	C.1/C.2	C.3/C.4	C.5/C. 6	C.7/C. .8	C.9/C. .10	C.11/ C.12	C.13/ C.14	C.15/ C.16	Інд. завд.	Поточн ий контро ль	Іспит	Максималь ний бал
Рядок 1	2/2	2/2	2/2	2/2	3/3	3/3	3/3	3/3		40	60	100
Рядок 2	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1		16	60	76

У Рядку 1 зазначено можливу кількість балів для денної форми навчання. При відпрацюванні С/З, які пропущені з поважної причини (за наявності підтверджуючого документа), студент має можливість отримати до 2 балів за кожну з відпрацьованих тем (Рядок 1). У другому рядку наведена можлива максимальна кількість балів за відпрацьовані С/З при пропуску без поважної причини. При пропусках Лекцій їх необхідно самостійно законспектувати (згідно плану) та продемонструвати викладачеві наявність конспекту й переказати стисло його вміст. До іспиту допускаються студенти, які не мають пропусків Лекційних та С/З або вчасно (до передіспитової консультації) відпрацювали їх.

Результати підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою та чотирибальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Відповідність між шкалами встановлюється наступним чином:

Оцінка	
За 100-бальною шкалою	Для екзамену, курсового проекту(роботи), практики, диференційованого заліку, кваліфікаційного екзамену, випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (проекту)
90 – 100	відмінно
74 – 89	добре
60 – 73	задовільно
0 – 59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

1. Коло проблем метафізики від античності до сучасності.
2. Історичні форми метафізики та онтології.
3. Зміст і характеристика гносеологічної проблематики.
4. Проблеми теорії пізнання в історико-філософському процесі.
5. Формування задач феноменології та феноменологічного методу.
6. Феноменологія як філософська течія XIX століття (Е.Гусерль, Е. Касирер, Р.Отто).
7. Феноменологія у XX сторіччі.

8. Феноменологічні концепції (М.Шелера, М.Гайдеггера, К.Ясперс, Г.Марсель).
Феноменологія релігії.

6.2.Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Тема 1. Коло проблем метафізики від античності до сучасності.	4	
2	Тема 2. Історичні форми метафізики та онтології.	4	
3	Тема 3. Зміст і характеристика гносеологічної проблематики.	4	
4	Тема 4. Проблеми теорії пізнання в історико-філософському процесі.	4	
5	Тема 5. Формування задач феноменології та феноменологічного методу.	4	
6	Тема 6. Феноменологія як філософська течія XIX століття (Е.Гусерль, Е. Касирер, Р.Отто).	4	
7	Тема 7. Феноменологія у XX сторіччі	4	
8	Тема 8. Феноменологічні концепції (М.Шелера, М.Гайдеггера, К.Ясперс, Г.Марсель). Феноменологія релігії.	4	
Усього годин		32	

6.3. Теми лабораторних занять

Лабораторних занять не передбачено.

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Тема 1. Коло проблем метафізики від античності до сучасності.	7	
2	Тема 2. Історичні форми метафізики та онтології.	7	
3	Тема 3. Зміст і характеристика гносеологічної проблематики.	7	
4	Тема 4. Проблеми теорії пізнання в історико-філософському процесі.	7	
5	Тема 5. Формування задач феноменології та феноменологічного методу.	7	
6	Тема 6. Феноменологія як філософська течія XIX століття (Е.Гусерль, Е. Касирер, Р.Отто).	7	
7	Тема 7. Феноменологія у XX сторіччі	7	
8	Тема 8. Феноменологічні концепції (М.Шелера, М.Гайдеггера, К.Ясперс, Г.Марсель). Феноменологія релігії.	7	
Усього годин		56	

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Хрестоматія з історії європейської філософії : навч. посіб / ред. В.Л. Петрушенко . — Львів : Новий Світ-2000, 2020 . — 572 с.
2. Історія філософії : підручник / Г.І. Волинка, В.І. Гусєв, Н.Г. Мозгова та ін. ; ред. Г.І. Волинка . — 2-ге вид. — Київ : Каравела, 2015 . — 479 с.
3. Філософи Донбасу : Історико-теоретичні нариси . — Донецьк : ГО "Асоціація філософів і релігієзнавців", ТОВ "Східний видавничий дім", 2014 . — 299 с.
4. Основи філософських знань : Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство : навч. посіб. — К. : ЦУЛ, 2008 . — 1028 с.
5. Вступ до філософії : кредитно-модульний курс : навч. посіб. ; /за ред. Л.М. Нікітіна . — 3-тє вид., доп. та перероб. — К. : ЦУЛ, 2008 . — 257 с.
6. Історія філософії : підручник / Г.І. Волинка, В.І. Гусєв, Н.Г. Мозгова та ін. ; ред. Г.І. Волинка . — 2-ге вид. — Київ : Каравела, 2015 . — 479 с.
7. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи : Хрестоматія / В.П. Андрущенко, Т.І. Андрущенко, Н.Б. Адаменко та ін. ; ред. Г.І. Волинка . — К. : Каравела, 2019 . — 464 с.
8. Філософія : підруч. для студ. вищих навч. закл. / Л.В. Губерський, В.П. Андрущенко, А.О. Баумейстер та ін. — 2-ге вид, перероб. та доп. — Харків : Фоліо, 2018 . — 621 с.
9. Філософія : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів усіх спец. / К.В. Кислюк . — 3-є вид. виправ. — Київ : вид-во Кондор, 2016 . — 230 с.
10. Філософія : навч. посіб. : вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії / В.Л. Петрушенко . — Львів : вид-во Львівської політехніки, 2014 . — 596 с.

7.2. Допоміжна

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія : курс лекцій / В. П. Андрущенко, М. І. Михальченко. — 2-ге вид., випр. й доп. — К. : Вид-во «Генеза», 1996. — 368 с.
2. Голубинцев В. О., Данцев А. А., Любченко В. С. Философия для технических вузов : учебник / В. О. Голубинцев, А. А. Данцев, В. С. Любченко. — Ростов н/Д. : Феникс, 2001. — 512 с.
3. История философии: учеб. пособие / Под ред. В. М. Мапельман и Е. М. Пенёкова. — М. : Изд-во ПРИОР, 1997. — 464 с.
4. Історія філософії: підручник / Кер. авт. кол. В. Г. Кремень. — 2-ге вид., перероб. та доп.. — Х. : Прапор, 2003. — 768 с.
5. Кохановский В. П. Философия и методология науки : учебник / В. П. Кохановский. — Ростов н/Д. : Феникс, 1999. — 576 с.
6. Спиркин А. Г. Философия : учебник / А. Г. Спиркин. — М. : Гардарики, 2001. — 816 с.
7. Философия : учеб. пособие / Авт. кол. под рук. Е. Ф. Осичнюка, В. С. Зубова. — 2-е изд. — К. : Изд-во «Ника-Центр», 1997. — 384 с.
8. Алексеев П. В. Социальная философия : учеб. пособие П. В. Алексеев. — М. : ООО «ТК Велби», 2003. — 256 с.
9. Кальной И. И. Философия : учебник. — Симферополь : Бизнес-Информ, 2003. — 448 с.
10. Крапивенский С. Э. Социальная философия : учебник. — 4-е изд., испр. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1998. — 416 с.
11. Лазарев Ф. В., Трифонова М. К. Философия : учеб. пособие. — 2-е изд., перераб. и доп. — Симферополь : СОНАТ, 2003. — 352 с.
12. Мареев С. Н., Мареева Е. В. История философии (общий курс) : учеб. пособие /С. Н. марев, Е. В. Марева. — М. : Академический Проект, 2003. — 880 с.
13. Огородник І. В., Огородник В. В. Історія філософської думки в Україні : курс лекцій: навч. посібник / І. В. Огородник, В. В. Огородник. — К. : Вища шк.; Т-во «Знання», КОО, 1999. — 543 с.
14. Философия : учеб. пособие / Под общ. ред. Ю. А. Харина. — Мн. : Тетра Системс, 1998. — 432 с.
15. Філософія : навч. посібник / За ред. І. Ф. Надольного. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Вікар, 2001. — 457 с.
16. Філософія : підручник / За заг. ред. В. Г. Кременя, М. І. Горлача. — 3-тє вид., перероб. і доп. — Х.: Прапор, 2004. — 736 с.

8. Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvita.org.ua/library/philosophy/>
2. https://www.umsa.edu.ua/storage/kf_filosof/files/6oT7nwlclKZyC3ZHNzJiIY3pCdlpyB6hP2Yij8SN.pdf
3. https://shron1.chtyvo.org.ua/Horlach_Mykola/Osnovy_filosofskykh_znan.pdf
4. http://eprints.zu.edu.ua/20184/1/Saukh_Filosofija.pdf
5. https://shron1.chtyvo.org.ua/Petrushenko_Viktor/Filosofia_Kurs_lektsii.pdf
6. <https://app.box.com/s/ftf8eppmx36i83sab9759aqux7l71dra>